

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 192 din 29.05.2024

Dosar nr.: 50/2018

Petiția nr.: 20816/21.09.2023

Petent:

**Reclamat: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Chimie și Petrochimie
ICECHIM București**

Obiect: Petentul reclamă o posibilă faptă de discriminare ca urmare a modului de distribuire a fondurilor pentru personalul remunerat din fondurile alocate pentru Programul Nucleu pe criteriul de vârstă.

Dosarul nr. 50/2018 aflat pe rolul C.N.C.D. a fost soluționat prin Hotărârea nr. 753/30.10.2019, când Colegiul a decis:

„ 1. Aspectele sesizate nu întunesc elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definită în art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 republicată, faptele nefiind confirmate;
2. Câte o copie a prezentei hotărâri se va transmite părților.”

Hotărârea nr. 753/30.10.2019 emisă de C.N.C.D. a fost contestată în instanță de petent, care a invocat – în primă instanță la Tribunalul București, iar în recurs la Curtea de Apel București – neanalizarea de către C.N.C.D. a motivelor de discriminare precizate în petiție. Instanța de fond a respins acțiunea, iar, în recurs, prin Hotărârea nr. 11/2022 pronunțată la data de 08 martie 2022, de către Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, deliberând asupra cauzei, Curtea de Apel a casat respectiva sentință și, în rejudecare, a admis acțiunea și a anulat Hotărârea nr. 753/30.10.2019, obligând pârâtul C.N.C.D. să soluționeze petiția în raport de fapta de discriminare reclamată.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural ales al petentului

1., cu domiciliul

Numele și domiciliul procedural ales al părții reclamate

2. Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Chimie și Petrochimie ICECHIM București, cu sediul în mun. București, Splaiul Independenței nr. 202, reprezentat legal prin dir. Gen. Dr. biochimist Mihaela Doni și reprezentat convențional de Livescu și Asociații S.C.A., cu sediul în mun. București, str. Matei Basarab nr. 27, et. 2, sector 3

II. Procedura de citare

3. Având în vedere prevederile art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și

sanționarea tuturor formelor de discriminare (republicată), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 500/06.03.2018, respectiv nr. 1215/06.03.2018, a citat părțile pentru data de 26.03.2018.

4. Prin adresa nr. 1938/04.04.2018, petentului i-a fost comunicat un exemplar al înscrisului depus de partea reclamată în ședința de audieri din data de 26.03.2018. Totodată, petentul a fost informat de posibilitatea de a formula concluzii scrise până la data de 15.04.2018.

5. Prin adresele nr. 7329/02.12.2019, părților le-a fost comunicată o copie a Hotărârii nr. 753/30.10.2019 prin care Colegiul Director s-a pronunțat cu privire la faptele sesizate.

6. Având în vedere prevederile art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (republicată), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 563/18.01.2024, a recitat părțile pentru data de 29.02.2024, având în vedere Sentința Civilă nr. 11/08.03.2022, pronunțată de Curtea de Apel București care a anulat Hotărârea nr. 753/30.11.2019, dispunând soluționarea petiției nr. 500/31.01.2018, în raport de fapta de discriminare reclamată.

7. Prin adresa nr. 3859/16.04.2024, reclamatului i-a fost comunicat un exemplar al notelor scrise formulate de petent și înregistrate la C.N.C.D. sub nr. 3367/02.04.2024. Totodată, reclamatul a fost informat de posibilitatea de a formula concluzii scrise în termen de 15 zile de la primirea prezentei adrese.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

8. Petentul a formulat memoriul nr. 500/31.01.2018, prin care a sesizat o posibilă faptă de discriminare ca urmare a modului de promovare al proiectelor de cercetare-dezvoltare aferente programului Nucleu, criteriul fiind vârsta celui care urmează să fie director de proiect.

9. Astfel, petentul consideră că promovarea proiectelor de cercetare-dezvoltare aferente programului Nucleu, desfășurat de partea reclamată prin Hotărârea nr. 5026/19.12.2017 (pct. 6, alin. 1 și 2) se face în mod discriminatoriu, criteriul fiind vârsta celui care urmează să fie director de proiect.

10. De asemenea, petentul completează susținerea sa cu faptul că aceste prevederi intră în contradicție cu Regulamentul Intern al ICECHIM, aprobat de Consiliului de Administrație la data de 30.01.2015.

11. În susținerea memoriului formulat, petentul înțelege să se folosească de înscrisuri, respectiv de Hotărârea ICECHIM nr. 5026/19.12.2017.

12. Ulterior termenului de audieri, termen la care petentul a fost absent, acesta a răspuns adresei CNCD nr. 1938/04.04.2018, depunând concluzii scrise înregistrate sub nr. 2230/18.04.2018, prin care a combătut susținerile părții reclamate.

13. Prin urmare, petentul susține că nu a făcut referire la modul cum s-a înființat institutul și nici la modul de finanțare, acesta precizând faptul că în niciunul dintre actele normative enunțate de reclamat nu se face referire la acordarea de fonduri preferențial pe criterii de vechime în cercetare și implicit de vârstă, așa cum precizează el în petiție, considerând că punctul de vedere formulat nu-și are rostul, nefiind relevant pentru obiectul sesizării.

14. Petentul consideră că modul abordat de reclamat în punctul de vedere formulat privind organizarea propunerilor pentru programul Nucleu, nu are relevanță pentru cauză, deoarece nu se specifică în cadrul propunerilor de teme să se aloce fonduri preferențiale pe criteriile de vechime și vârstă.

- 15.** Cu privire la susținerile reclamatului de acordare a proiectului Nucleu unor persoane de 59 ani, respectiv 61ani, petentul subliniază că această afirmație nu face obiectul petiției deoarece nu s-a referit la modul în care se acordă temele din cadrul proiectului Nucleu.
- 16.** Totodată, în ceea ce privește invocarea lipsei posibilității de finanțare pentru cercetătorii tineri de către partea reclamată, petentul susține că nu ar putea fi un motiv pentru o posibilă faptă de discriminare, iar în cazul în care s-ar dori de către partea reclamată soluționarea problemei, Comitetul de Direcție din cadrul ICECHIM ar putea alocă fonduri suplimentare tinerilor din regia institutului.
- 17.** Petentul susține că nu vede rostul prezentării fișei sale de post în cadrul susținerilor reclamatului. De asemenea, acesta susține că nu se specifică nicăieri faptul că nu ar avea voie să depună o petiție și nici faptul că ar fi obligat să primească fonduri într-o proporție mai mică decât un alt coleg al său care are vechime în activitatea de cercetare mai mică decât a lui.
- 18.** Petentul subliniază faptul că documentele depuse de partea reclamată nu au legătura cu obiectul petiției sale, ne reprezentând nicio explicație a dispozițiilor art. 6 din Hotărârea nr. 5026/2017.
- 19.** Cu privire la distribuirea fondurilor de către partea reclamată, petentul susține că este o acțiune voluntară, efectuată cu bună știință în cadrul ședinței Comitetului de Direcție, girată prin semnătura de către Directorul General.
- 20.** În concluzie, petentul susține că prin depunerea punctului de vedere al reclamatului, acesta s-a folosit de o tactică învechită prin care a încercat să manipuleze și să distragă atenția de la obiectul petiției sale.
- 21.** Urmare a procedurii de recitare, prin adresa nr. 3367/02.04.2024, petentul a formulat note scrise prin care a răspuns punctului de vedere formulat de reclamat.
- 22.** Astfel, petentul susține că obiectul petiției este reprezentat de actele și faptele de discriminare săvârșite de reclamat, prin modul diferențiat de distribuire a fondurilor alocate temelor și echipelor de cercetare pe criteriul vârstei, ci nu de modul de selecție a cercetătorilor.
- 23.** Totodată, petentul susține că punctul de vedere formulat de reclamat în apărare este nefondat, având în vedere că, din acesta nu rezultă că s-ar afla în prezența unui caz de „discriminare pozitivă”, nu există un interes legitim așa cum se pretinde, însă există recunoașterea expresă a reclamatului că s-a urmărit favorizarea „tinerilor cercetători”, iar prin aceasta s-a produs o încălcare a drepturilor și intereselor petentului.
- 24.** În fapt, prin Hotărârea nr. 5026/19.12.2017, reclamatul a aprobat distribuirea fondurilor pentru temele de cercetare în cadrul Programului Nucleu, stabilind următorul algoritm: 100% din norma calculată pentru cercetători cu o vechime în activitate mai mare de 8 ani și 125% din norma calculată pentru cercetători cu o vechime în activitate mai mică de 8 ani.
- 25.** Prin urmare, conform petentului, criteriul vechimii indicat în cuprinsul Deciziei evocate, conține în esență criteriul vârstei ca element diferențiator, ceea ce echivalează cu un act discriminatoriu pe acest criteriu.
- 26.** Deși a contestat în prezenta cauză raportarea la criteriul vârstei, petentul susține că reclamatul a confirmat ulterior emiterii actului reclamat, faptul că vârsta este cea care a determinat alocarea diferențiată a fondurilor, respectiv prin Hotărârea nr. 593/05.10.2020 emisă pentru distribuirea fondurilor în cadrul aceluiași proiect. Prin această hotărâre se

menționează că se alocă fondurile atribuindu-se același procent de 125% pentru „tinerii cercetători”.

27. De altfel, deși reclamatul susține că ceea ce a avut în vedere atunci când a alocat fondurile diferențiat a fost „stimularea, formarea și dezvoltarea personalului proaspăt angajat, precum și celor fără experiență impusă pentru participarea la alte competiții de proiecte”, petentul consideră că reclamatul nu a arătat prin niciun raționament în ce mod alocarea unui buget superior conduce la obținerea rezultatului pretins.

28. Fără a contesta necesitatea dezvoltării sistemului de cercetare în România, petentul consideră că apărarea reclamatului este străină de natura prezentei petiții, reieșind cu îndestulătoare evidență utilizarea în argumentare a tehnicii „red herring fallacy”, o tactică menită să distragă atenția Consiliului de la esența obiectului concret al petiției, care este o problemă generală, sistematică, a unui domeniu în ansamblul său.

29. Petentul consideră că reclamatul abordează un procedeu de „aplatizare” a sistemului de valori și ierarhii, dintr-unul construit pe verticală, într-unul extins pe orizontală. Cu alte cuvinte, nu ar mai fi necesar gradul, titlul, experiența, expertiza, ci transgresăm toate aceste criterii care se fundamentează exclusiv pe performanță ca element obiectiv, supunându-le unuia singur și anume vârsta.

30. Mai mult, petentul susține că reclamatul nu a probat niciuna dintre susținerile sale, dar nici faptul că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament.

31. Petentul susține că discriminarea care s-a produs în raport cu persoana sa, prin alocarea diferențiată a fondurilor, există și este una reală, câtă vreme acestuia i s-a creat un dezavantaj în raport cu cercetătorii cu o vechime mai mică de 8 ani, prin împiedicarea sa să aibă acces la procentul de 125%.

32. De altfel, petentul susține că reclamatul nu a depus la dosar nici vreo strategie proprie, care să confere legitimitate apărărilor formulate, reoferindu-se și raportându-se constant la strategiile și statisticile la nivel național.

33. Referitor la alegațiile privitoare la obligația cercetărilor cu grad științific CS I și CS II „de a participa pentru atragerea de fonduri la competiții de proiecte naționale/internaționale”, petentul susține că, dincolo de faptul că acestea nu sunt fidele cu prevederile Fișei postului, ele nu au nicio relevanță juridică cu privire la faptele de discriminare, neexistând niciun raport de cauzalitate între pretinsa obligație și fapta de discriminare reclamată. Chiar dacă ar fi reală o atare obligație, ceea ce petentul contestă cu fermitate, aceasta și-ar avea izvorul într-un contract, pe când fapta de a discrimina își are izvorul într-un fapt juridic.

34. Mai mult decât atât, petentul arată că, din analiza Fișei postului, rezultă că susținerile reclamatului cuprinse în actele depuse la dosar sunt nefondate, întrucât petentul nu are sarcina de a obține fonduri, ci aceea de a participa în calitate de cercetător la competițiile de proiecte prin care sunt atrase fonduri pentru Institutul în cadrul căruia își desfășoară activitatea, ceea ce a și făcut, inclusiv prin participarea la Programul Nucleu. În cadrul punctului de vedere din 29.04.2024, se interpretează eronat obiectivele postului din Fișa postului, pretinzându-se că acestea sunt atribuțiile petentului. Or, obiectivele postului nu sunt ale salariatului, ci ale instituției care creează postul în organigramă.

35. Petentul susține că nu există nicio legătură de cauzalitate între sarcinile sale și modul în care au fost alocate fondurile, fiind de asemenea complet nefondată susținerea că ar fi putut atrage în echipa sa și tineri pentru a beneficia de procedeul de 125%, el neconducând o echipă și neputând prin urmare să o constituie.

36. Conform petentului, discriminarea se analizează exclusiv pe baza elementelor care compun fapta reclamată ca discriminatorie, ci nu prin raportare la cântărirea valorii ei în raport cu valoarea altor fapte, aparținând altor persoane decât autorul discriminării.
37. Deși se invocă un interes legitim, petentul susține că în realitate ne aflăm în prezența unui caz de discriminare negativă, cu atât mai mult cu cât justificarea atribuirii diferențiate a fondurilor pe criterii de vârstă a fost făcută ulterior formulării petiției din cauza de față și numai ca apărare față de reclamația de discriminare.
38. Petentul susține că din apărările reclamatului, formulate post factum, se tinde la încadrarea faptelor în dispozițiile art. 2 alin. (9) din O.G. nr. 137/2000, invocându-se faptul că cercetătorii cu vechime mai mare de 8 ani, deci mai vârstnici, au acces la programe pentru care se cere o experiență mai vastă. Or, din punctul de vedere al petentului, această împrejurare nu poate constitui per se un motiv legitim pentru a se reține existența unui dezechilibru de șanse între cele două categorii de cercetători, respectiv cei cu experiență și cei fără experiență, care să necesite reechilibrare în sensul art. 2 alin. (9), deoarece abia aici criteriul performanței este incident, iar acesta este un criteriu obiectiv, ci nu unul discriminatoriu.
39. În concluzie, petentul solicită constatarea faptei de discriminare și sancționarea părții reclamate.
40. În probatoriu, petentul solicită administrarea probei cu înscrisuri, iar în cazul în care pentru reclamat se vor încuviința toate probele cerute prin Punctul de vedere din data de 29.02.2024, respectiv martori și Interogatoriu, solicită la rândul său încuviințarea aceluiași probe.
41. Prin adresa nr. 4886/27.05.2024, petentul a formulat concluzii scrise.

Susținerile părții reclamate

18. Partea reclamată a fost prezentă la termenul de audieri, unde a susținut faptul că petiția este neîntemeiată, având în vedere faptul că institutul face parte din categoria instituțiilor care au programe de autofinanțare.
19. Astfel, partea reclamată, prin punctul de vedere înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 540/26.03.2018, a combătut afirmațiile petentului, susținând că este înființat prin H.G. nr. 293/2004, sub coordonarea Ministerului Cercetării și Inovării, funcționând pe baza de gestiune economică și autonomie financiară și își desfășoară activitatea conform dispozițiilor O.G. nr. 57/2002 *privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică*, aprobată prin Legea nr. 324/2003 cu modificările ulterioare.
20. Totodată, reclamatul susține că institutul se autofinanțează prin contracte de cercetare-dezvoltare aferente proiectelor câștigate în cadrul unor competiții ale Programelor de cercetare-dezvoltare naționale/internaționale.
21. Dintre acestea, programul Nucleu reprezintă o componentă a Programului Național de Cercetare-Dezvoltare cuprinsă în O.U.G. nr. 57/2002 cu modificările ulterioare, care are drept scop dezvoltarea și susținerea institutelor naționale în corelare cu Strategia Națională de Cercetare Dezvoltare și Inovare (SNCDI 2014 -2020).
22. Astfel, în conformitate cu art. 60 din O.U.G. nr. 57/2002 cu modificările ulterioare, Programul Nucleu, la care face referire petentul, se realizează pe bază de contracte de finanțe, încheiate de INCD cu fiecare, în urma unei competiții organizate de autoritatea de stat pentru cercetare-dezvoltare, respectiv Ministerul Cercetării și Inovării, conform H.G. 1023/2015. Fondurile Programului Nucleu sunt alocate INCD-urilor de către ministerul

coordonator pentru dezvoltarea și susținerea activității de cercetare-dezvoltare prevăzută în strategia proprie în corelare cu SNCDI 2014 -2020.

23. Totodată, reclamatul susține că în conformitate cu art. 2 alin. 4 din H.G. nr. 1023/2015, în cadrul competiției pentru aceste fonduri, institutul a transmis pentru evaluare, avizare și aprobare o singură propunere de Program Nucleu care este coordonată de un Director de Program Nucleu, de regulă, acesta fiind Directorul General sau Directorul Științific al unității de cercetare. Pentru competiția din anul 2018, s-a solicitat de către Ministerul Cercetării și Inovării, ca fiecare instituție să depună propuneri de programe nucleu structurate pe departamente/laboratoare de cercetare cu maxim „o propunere pentru fiecare departament/laborator din cadrul unității.”

24. Astfel, partea reclamată susține că a depus un Program Nucleu format din 6 teme în care se regăsesc toate departamentele/laboratoarele din cadrul acestuia, inclusiv cel din care face parte petentul.

25. Conform reclamatului, criteriile avute de institut la baza acestor teme, au fost numai criteriile de performanță științifică și reprezentativitate a departamentelor, pentru a nu exista riscul ca aceste propuneri de teme să nu fie validate de către Comisia de evaluare din cadrul Ministerului Cercetării și Inovării, ceea ce ar fi dus la afectarea financiară a unității prin diminuarea fondurilor alocate prin Programul Nucleu. Astfel, temele au fost propuse de lideri de echipe de cercetare sau de cercetători cu performanțe deosebite desemnați de aceștia.

26. Totodată, partea reclamată menționează că în cazul echipei din care face parte petentul, tema a fost propusă de liderul echipei, respectiv dna. dr. R.M.I.

27. Reclamatul susține că a depus un Program Nucleu format din 6 teme, care au obținut punctaje mai mari de 80 de puncte. Dintre cele 4 teme finanțate până la momentul redactării prezentei, 2 au fost propuse de cercetători cu vârsta mai mare decât vârsta petentului (55 ani), și anume de dna. dr. R.M.I. (59 de ani) și dl. C.N. (61 de ani).

28. Având în vedere cele sus-menționate, reclamatul concluzionează ca afirmația privind „existența unui singur criteriu de promovare a proiectelor de cercetare-dezvoltare cel legat de vârsta directorului de proiect” este vădit nefondată.

29. În ceea ce privește afirmația petentului privind discriminarea, „prin crearea de avantaje unui anumit grup pe criteriu doar de vârstă”, reclamatul susține ca aceasta este neîntemeiată și vădit nefondată, deoarece fondurile sunt la dispoziția conducătorului fiecărui colectiv de cercetare, urmând a fi alocate cercetătorilor în funcție de contribuția acestora la programul Nucleu și de necesitățile de dezvoltare a echipei, în contextul strategiei de dezvoltare a instituției.

30. Institutul arată că petentul face parte din colectivul condus de dna dr. R.M.I., care este responsabilă uneia dintre temele finanțate în cadrul competiției din 2018, petentul aflându-se pe lista de personal a acestei teme.

31. Față de cele precizate, reclamatul apreciază că obiectul petiției formulată de petent referitoare la discriminare pe motive de vârstă privind promovarea proiectelor din cadrul Programului Nucleu, precum și modalitatea de distribuire a fondurilor aferente, este neîntemeiată și vădit nefondată.

32. În drept, partea reclamată subliniază că își întemeiază punctul de vedere pe dispozițiile art. 38 alin. 1 și 2 și art. 72 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, precum și orice altă prevedere legală aplicabilă în materie.

33. În susținerea sa, partea reclamată înțelege să se folosească de proba cu înscrisuri, respectiv: lista proiectelor propuse și evaluate în cadrul Programului Nucleu depus de

ICECHIM și fișa postului petentului.

34. Ca urmare a procedurii de recitare, partea reclamată a formulat adresa nr. 2001/29.02.2024, prin care și-a exprimat punctul de vedere cu privire la aspectele sesizate prin petiție și a solicitat respingerea acesteia ca nefondată și constatarea faptului că Hotărârea nr. 5026/19.12.2017 emisă de Comitetul de Direcție al INCDCP ICECHIM nu creează o situație discriminatorie bazată pe criteriul vârstei.

35. Conform părții reclamate, nu sunt întrunite condițiile legale pentru a fi reținut că petentul ar fi fost discriminat pe criteriul de vârstă. Astfel, petentul își fundamentează solicitarea pe pretinsa discriminare rezultată din modul în care directorii de proiect împart fondurile obținute din Programul Nucleu, iar reclamatul susține că nu există o distribuire discreționară a fondurilor bazată pe o formă de discriminare a personalului angrenat în acest program de cercetare.

36. Totodată, Hotărârea Comitetului de Direcție al institutului din anul 2018 a fost adoptată în aplicarea și sub orientările strategice rezultate din Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare din 2014-2020, aprobată prin HG nr. 929/2014.

37. Reclamatul susține că direcțiile Strategiei Naționale de Cercetare, care vizau stimularea atragerii tinerilor în cercetare, constituiau o premisă esențială a adoptării unor măsuri concrete de aplicare a unei astfel de strategii și în cadrul institutului, pentru a atrage și stimula tinerii absolvenți spre domeniul cercetării-dezvoltării. Astfel, atragerea tinerilor cercetători cu mai puțină experiență în cercetare și nevoia de a-i stabili în cercetare românească constituie o preocupare constantă încă din anul 2014 și continuă până în prezent.

38. Partea reclamată solicită C.N.C.D. ca, în analiza pretinsului caz de discriminare, să pornească de la această premisă care a stat și la baza adoptării hotărârii comitetului de direcție, reclamate ca generând pretinsa discriminare.

39. Totodată, reclamatul solicită constatarea faptului că, pretinsa faptă nu poate fi considerată ca fiind discriminare, întrucât nu sunt îndeplinite condițiile analizate în astfel de situații de C.N.C.D. (tratament diferențiat, criteriu, tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege, tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acestui scop să nu fie adecvate și necesare).

40. Astfel, partea reclamată apreciază că, în speță, nu este vorba despre o discriminare bazată pe vârstă, ci de o „stimulare” (în sensul discriminării pozitive) a persoanelor cu experiență în domeniu de până la 8 ani, adică tinerii cercetători, într-un „scop legitim” și anume asigurarea pentru viitor a resursei umane în cercetare.

41. De altfel, partea reclamată susține că nu este îndeplinită nici condiția existenței unor situații comparabile, care să fi fost tratate în mod diferit.

42. Conform părții reclamate, fondurile alocate din Programul Nucleu sunt alocate echipelor în integralitatea lor, nu doar tinerilor atrași în aceste echipe de lucru pe proiect, în componența cărora se regăsesc cercetători atât cu vechime de sub 8 ani, cât și cu vechime peste 8 ani. Vechimea este relevantă din punctul de vedere al gradului pe care fiecare cercetător științific îl deține. La nivelul fiecărei echipe există un număr de posturi, pentru care sunt eligibili atât cercetători cu vechime peste 8 ani, cât și cu vechime mai mică de 8 ani.

43. În anul 2017, reclamatul susține că fusese identificată necesitatea suplimentării numărului de cercetători științifici cu proaspăt absolvenți de facultate sau cu persoane cu vechime mică în domeniu, în acord cu Strategia de dezvoltare instituțională INCDCP-

ICECHIM 2016-2020. Având în vedere că coordonatorii de proiecte aveau competența de a scoate la concurs posturile și de a angaja persoanele pe care le consideră potrivite postului, s-a adoptat măsura precizată pentru a stimula echipele să angajeze persoane cu experiență mai mică (sub 8 ani), tocmai pentru a acumula experiență și a fi stimulați astfel să aleagă domeniul cercetării și mai ales să rămână în sistemul de cercetare, pentru a asigura resursă umană pentru viitor. Aspectul nu avea însă în vedere vârsta persoanei care urma să fie angajată, ci experiența acestuia. De regulă, doctoranzii se încadrează în această categorie, situație care corespunde direcției de strategie mai sus menționată, care să asigure creșterea numărului unor astfel de cercetători, conform obiectivului mai sus citat.

44. Reclamatul susține că în cadrul Institutului își desfășoară activitatea personalul de cercetare dezvoltare beneficiar direct al fondurilor rezultate din Programul Nucleu, acesta fiind diferențiat pe funcții și grade, petentul fiind cercetător științific gradul II-CS II.

45. Partea reclamată menționează că Strategia de dezvoltare instituțională 2016-2020 adoptată de ICECHIM în concordanță cu Strategia Națională CDI 2014-2020, aprobată prin HG nr. 929/2014, prevede ca obiectiv strategic general pentru toate activitățile desfășurate de Institut: dezvoltarea resurselor umane, prin atragerea tinerilor în activitatea de cercetare, a cercetătorilor cu rezultate din diaspora, facilitarea accesului la infrastructura modernă de cercetare și la formarea profesională continuă.

46. Astfel, măsura dispusă a avut un scop legitim rezultat și din Raportul de evaluare 2014-2018, întocmit de 3 evaluatori independenți, conform obligației prevăzute de art. 34 și 36 din O.G. nr. 57/2002. Prin urmare, măsura a fost evaluată pozitivă chiar în cadrul procedurii de evaluare obligatorie a institutului, ca o condiție de acordare a fondurilor din Programul Nucleu de cercetare, respectiv ca o condiție de acordare a fondurilor publice.

47. Atragerea și menținerea tinerilor cercetători prin astfel de măsuri în cadrul Institutului a reprezentat o preocupare continuă, încă din anul 2016, conform reclamatului, menită să stabilizeze forța de muncă și resursele umane cu potențial pentru viitor, prin pregătirea acestora implicându-i în proiectele din Programul Nucleu. Din acest considerent, s-a decis acordarea unor fonduri suplimentare cu cele publice acordate prin Proiectul Nucleu, nu persoanelor cu vechime mai mică de 8 ani, ci echipelor care avea în componență persoane cu vechime mai mică de 8 ani, participante la Proiectul Nucleu.

48. Prin urmare, partea reclamată susține că nu există o discriminare pe criteriul vârstei deoarece printr-o astfel de măsură și persoanele cu vechime peste 8 ani au putut beneficia de 125% din norma calculată, dacă echipa de cercetători avea în componență și cercetători cu o vechime sub 8 ani.

49. Conform reclamatului, măsura a fost instituită având în vedere nevoia reală și efectivă de personal de cercetare dezvoltare tânăr, care să contribuie la stabilizarea și omogenizarea componenței resursei umane pe categorii de vârstă, pentru viitor, în sensul că media de vârstă în cadrul Institutului era una ridicată. Astfel, în lipsa acestei măsuri exista riscul real ca pe termen lung să nu mai existe personal calificat care să îndeplinească funcția de personal de cercetare, iar noii cercetători să nu fie instruiți în condiții de performanță adecvată.

50. Reclamatul susține că nu se poate pune problema unui tratament diferit în situații asemănătoare, pentru a se reține discriminarea, de vreme ce necesitatea angajării de cercetători cu experiență mai mică a reprezentat un interes de nivel național, având deci un scop legitim și nefiind o măsură disproporționată. În plus, legea în materia sancționează tratamentul diferit pentru situații comparabile, situațiile expuse fiind diferite, deci necomparabile.

- 51.** Totodată, tratamentul nu a avut drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege (remunerarea personalului), ci respectarea uneia dintre obligațiile prevăzute chiar în normele care reglementează activitatea de cercetare-dezvoltare.
- 52.** Partea reclamată menționează că salariul pentru personalul Institutului nu este alocat din alocații bugetare, ci din venituri obținute dintr-o activitate competițională, chiar și cele din Programul Nucleu, respectiv din proiecte de cercetare-dezvoltare pe care Institutul le câștigă în urma participării la competiții naționale și internaționale. Un salarial al Institutului poate face parte din mai multe echipe de cercetare.
- 53.** Spre deosebire de cercetătorii tineri, fără experiență, cei cu funcție avansată, conform reclamatului, au obligația contractuală de a participa la activități științifice menite să le asigure finanțarea proprie. Prin urmare, reclamatul susține că petentul își poate atrage finanțarea atât din Proiectul Nucleu, dar și din restul proiectelor de cercetare-dezvoltare. În schimb, cercetătorii cu gradele ACS sau CS (vechime mai mică) nu au posibilitatea atragerii de resurse prin activități proprii, ei fiind subsumați proiectului din care fac parte.
- 54.** Prin urmare, reclamatul susține că nu poate fi considerată discriminare pe criteriul de vârstă aspectul reclamat de petent, deoarece în primul rând nu se îngrădește niciun drept al acestuia, în sensul că poate participa la Programul Nucleu și poate obține 125% din norma calculată dacă echipa din care face parte are în componență angajați cu vechime mai mult de 8 ani.
- 55.** În același timp, reclamatul susține că petentul nu este discriminat din punctul de vedere al distribuirii fondurilor institutului, deoarece acesta obține finanțare inclusiv din proiecte proprii, în timp ce cercetătorii fără vechime sau cu vechime de sub 8 ani dobândesc finanțare pentru salarizarea acestora exclusiv din Programul Nucleu.
- 56.** Pe de altă parte, pretinsul tratament diferențiat este, din punctul de vedere al reclamatului, justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acestui scop sunt adecvate și necesare.
- 57.** În subsidiar, reclamatul solicită constatarea incidenței art. 5 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, chiar dacă s-ar aprecia că există o diferență de tratament bazată pe vârstă, acest lucru nu reprezintă discriminare deoarece în temeiul contextului diferenței de tratament, vârsta (respectiv vechimea mai mică de 8 ani) este o cerință profesională reală și determinată prin raportare la obiectivul legitim urmărit (motivarea tinerilor cercetători și atingerea obiectivelor din Planul Strategic Național), iar cerința este proporțională.
- 58.** Totodată, reclamatul solicită constatarea aplicabilității art. 2 alin. (9) din O.G. nr. 137/2000, în temeiul căruia, măsura luată de ICECHIM, în scopul asigurării dezvoltării firești a cercetătorilor cu experiență redusă și pentru realizarea efectivă a egalității de șanse a acestora în raport cu ceilalți angajatori, nu constituie discriminare. Reclamatul apreciază această măsură ca fiind o măsură pozitivă, ce favorizează grupul de cercetători cu experiență mai redusă, în scopul exclusiv al dezvoltării forței de muncă a Institutului.
- 59.** Astfel, unul dintre principalele beneficii ale acestui concept din punctul de vedere al reclamatului este că promovează diversitatea și incluziunea la locul de muncă, asigurând faptul că grupurile marginalizate au șanse egale de a reuși.
- 60.** Pentru toate aceste aspecte, partea reclamată solicită respingerea petiției ca nefondată. Totodată, în susținerea celor menționate reclamatul anexează înscrisuri.
- 61.** Prin adresa nr. 2921/21.03.2024, respectiv nr. 3022/25.03.2024, reclamatul a solicitat aprobarea cererii de consultare a dosarului înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 50/2018.

62. Prin adresa nr. 3369/02.04.2024, reclamatul a solicitat încuviințarea următoarelor probe: interogatoriul petentului, proba testimonială.

63. Prin adresa nr. 4902/27.05.2024, partea reclamată a formulat concluzii scrise.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

64. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

Art. 1 Statul român: „(...) (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate. (...)”

Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni: „(...) (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Art. 16 Egalitatea în drepturi: „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare:

Art. 2 alin. 1: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ:

Art. 1 alin. 1: „Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată”.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

Art. 14 Interzicerea discriminării: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Art. 17 Interzicerea abuzului de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

Principiile de analiză

65. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă: la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**, la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat*”.

66. Prin urmare, în analiza situațiilor care intră în sfera de competență a C.N.C.D., Colegiul director se raportează la elementele constitutive ale **discriminării directe**, concret dacă o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

67. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000.

68. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

Aplicarea principiilor la speță

69. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei fapte de discriminare ca urmare a modului de distribuire a fondurilor pentru personalul remunerat din fondurile alocate pentru Programul Nucleu pe criteriul de vârstă.

70. Pe fond, în accepțiunea petentului, modul de distribuire al fondurilor alocate pentru Programul Nucleu nu ar mai ține cont de gradul, titlul, experiența, expertiza personalului, partea reclamată refuzând să țină cont de toate aceste criterii care se fundamentează exclusiv pe performanță ca element obiectiv, supunându-le, în schimb, unui singur și anume vârstă.

71. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului

Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

72. Colegiul analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I „Principii și definiții” al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II „Dispoziții Speciale”, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

73. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza posibila discriminare și încălcare a tratamentului egal în ceea ce privește modul de distribuire a fondurilor pentru personalul remunerat din fondurile alocate pentru Programul Nucleu.

74. În analiza prezentei spețe, Colegiul director se raportează la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu prin care s-a stipulat că diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*.

75. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

76. Astfel, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.¹

77. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații*

¹ A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31; cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag. 16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag. 16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16.

comparabile, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

78. În sfera de analiză a situațiilor asupra cărora Colegiul director se pronunță, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, tratamentul aplicat pentru două situații comparabile trebuie să fi fost diferit, iar subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice, iar în cazul discriminării indirecte, prin comportamentul activ / pasiv aplicat, efectele generate să fie discriminatorii.

79. În situația discriminării indirecte însă, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru sau a unui comportament activ sau pasiv care, la prima vedere, scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis.

80. În continuare, Colegiul se raportează la apărarea părții reclamate conform căreia Hotărârea Comitetului de Direcție al institutului din anul 2018 a fost adoptată în aplicarea și sub orientările strategice rezultate din Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare din 2014-2020, aprobată prin HG nr. 929/2014. Reclamatul susține că direcțiile Strategiei Naționale de Cercetare, care vizau stimularea atragerii tinerilor în cercetare, constituiau o premisă esențială a adoptării unor măsuri concrete de aplicare a unei astfel de strategii și în cadrul institutului, pentru a atrage și stimula tinerii absolvenți spre domeniul cercetării-dezvoltării. Astfel, atragerea tinerilor cercetători cu mai puțină experiență în cercetare și nevoia de a-i stabili în cercetare românească constituie o preocupare constantă încă din anul 2014.

81. Prin urmare, având în vedere datele aflate la dosar oferite de partea reclamată prin prisma obligației îndeplinite de aceasta, de inversare a sarcinii probei, Colegiul constată că modul de distribuire a fondurilor reprezintă o măsură afirmativă, respectiv încurajarea și stimularea tinerilor spre domeniul cercetării-dezvoltării, aspect care poate fi apreciat în termeni extinși, ca o justificare obiectivă.

82. Colegiul reține că partea reclamată a demonstrat prin punctul de vedere formulat și probele anexate că tratamentul diferențiat este justificat obiectiv de un scop legitim iar metodele sunt adecvate și necesare.

83. Prin urmare, Colegiul director constată că în speță nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

53. Având în vedere cele reținute mai sus, aspectele sesizate de petent nu constituie faptă de discriminare potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Pe fond, nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, măsura fiind justificată obiectiv de un scop legitim;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN– Membru

Motivat și redactat: A.D.

Data redactării: 04.07.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.